

Załącznik do Uchwały Nr XVII/87/2012

Rady Powiatu w Wąbrzeźnie

z dnia 22 marca 2012r.

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE WĄBRZESKIM
NA LATA 2012-2015**

**Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Wąbrzeźnie**

Wąbrzeźno, marzec 2012 r.

Spis treści

Wstęp	3
Rozdział pierwszy	3
Przemoc w rodzinie podstawowe informacje dotyczące zjawiska	3
Przemoc domowa – definicje, typologie, cechy charakterystyczne zjawiska	3
Ofiary przemocy domowej	6
Sprawcy przemocy domowej	7
Strategie zapobiegania przemocy w rodzinie	8
Rozdział drugi	10
Założenia ogólne	10
Cele systemu	11
Diagnoza, statystyki dotyczące przemocy w rodzinie – dane lokalne	11
Zadania powiatu	17
Odbiorcy programu	17
Cele programu	17
Kierunki działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	18
Realizatorzy programu	19
Finansowanie programu	19
Wskaźniki osiągnięcia celu	19
Monitoring i ewaluacja programu	20
Załącznik do programu – Tabela monitorująca	21

Wstęp

Badania nad problemem przemocy w rodzinie należy uznać za jedno z najważniejszych dokonań nauk społecznych ostatnich lat. Gdy po raz pierwszy problem ten znalazł się w polu widzenia nauki, pojawiło się wiele wyzwań. Natura zagadnienia, jego zakres i różnorodność były zupełnie nieznane, a jednocześnie nagromadziło się wokół niego wiele ideologicznej pasji i uprzedzeń. Zagłębiając jego istotę, badacze zajmujący się naukami społecznymi musieli pokonać wiele trudności metodologicznych.

Dzisiaj można powiedzieć, że niewielu zagadnieniom poświęcono tak wiele badań. Zajęcie się nim pobudziło szerokie zainteresowanie problematyką rodziny oraz wpłynęło na kształt polityki społecznej nastawionej na zapobieganie i właściwą interwencję niosącą pomoc ofiarom przemocy.

Jeszcze do niedawna zjawisko przemocy w rodzinie było słabo udokumentowane. Sądzono, że występuje rzadko i wyłącznie w rodzinach „problemowych”, a agresję pomiędzy członkami rodziny uważano za jedną z wielu normalnych form zachowania w codziennym życiu.

Rozdział pierwszy

Przemoc w rodzinie - podstawowe informacje dotyczące zjawiska

Przemoc domowa - definicja, typologia, cechy charakterystyczne zjawiska

Z przemocą mamy do czynienia na co dzień. Każdego dnia docierają do nas informacje o wojnach, napadach, terroryzmie, totalitarnych systemach władzy i brutalności funkcjonariuszy różnych instytucji. W tej sytuacji dom rodzinny postrzegamy jako miejsce bezpieczne, służące zapewnieniu miłości i opieki, jako schronienie przed złem świata zewnętrznego. Okazuje się, że nie zawsze tak jest. Dla wielu ludzi dom rodzinny staje się miejscem cierpienia, zagrożenia, poniżenia i lęku, staje się miejscem przemocy określanej mianem **przemocy domowej** lub **przemocy w rodzinie**.

Przemoc w rodzinie jest często problemem ukrytym. Wiele społeczeństw aprobeuje przemoc w domu zakładając, że ludzie miewają trudne chwile w małżeństwie lub problemy wychowawcze z którymi powinni radzić sobie sami, bez ingerencji z zewnątrz. Potwierdzają to powszechnie panujące mity, stereotypy, porzekadła i przysłowia, które utrudniają prawidłowe reagowanie na akty brutalności czy okrucieństwa wobec bliskich. Przekonują one o słuszności braku reakcji ze strony świadków przemocy, zmuszają ofiary do milczenia a sprawców utwierdzają w przekonaniu o bezkarności czynów. Wśród najbardziej rozpowszechnionych przeświadczeń dotyczących przemocy w rodzinie znajdują się następujące¹:

- 1) przemoc w rodzinie to sprawa prywatna i nikt nie powinien się do niej wtrącać;
- 2) przemoc dotyka tylko rodziny z „marginesu społecznego”;
- 3) o przemocy można mówić tylko wówczas, gdy na ciele ofiary widoczne są ślady użycia siły;

¹ Sasal, H.D. Niebieskie karty. Przewodnik do procedury interwencji Policji wobec przemocy w rodzinie. Warszawa. 1998.

- 4) każdy kto jest bity zasłużył na bicie;
- 5) ofiary przemocy w rodzinie akceptują przemoc, bo gdyby naprawdę cierpiały odeszłyby od sprawcy;
- 6) przemoc jest najczęściej zjawiskiem jednorazowym, które się więcej nie powtarza;
- 7) najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol;
- 8) osoby używające przemocy muszą być chore psychicznie.

Wszystkie w/w stereotypy myślowe powodują, że ofiary przemocy nie przyznają się do tego, że są krzywdzone, sprawcy przemocy skutecznie kamuflują swoje prawdziwe oblicze, manipulują swoimi ofiarami a także otoczeniem a negatywne skutki przemocy w rodzinie odczuwalne są w obrębie społeczności lokalnych, instytucji oraz społeczeństwa jako całości.

Czym zatem jest **przemoc w rodzinie**, określana często również mianem **przemocy domowej**?

Dr JERZY MELLIBRUDA definiuje *przemoc domową* ² jako:

- działanie lub zaniechanie dokonywane w ramach rodziny przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym,
- z wykorzystaniem istniejącej lub stworzonej przez okoliczności przewagi sił lub władzy,
- godzące w ich prawa lub dobra osobiste a w szczególności w ich życie lub zdrowie (fizyczne czy psychiczne),
- powodujące u nich szkody lub cierpienie.

Przyjęta przez RADĘ EUROPY w 1986 r. definicja za *przemoc domową* uznaje „każde działanie jednego z członków rodziny lub zaniechanie, które zagrażają życiu, cielesnej i psychicznej integralności lub wolności innego członka tej samej rodziny, bądź poważnie szkodzą rozwojowi jego osobowości”³.

HANNA DOROTA SASAL mianem *przemocy domowej* zwanej też przemocą w rodzinie określa „zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie, skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienia i szkody”⁴.

Przemoc domowa nie jest czynem jednorazowym, zwykle powtarza się według zauważalnej prawidłowości (tzw. **cykl przemocy**).

Początkiem cylu jest najczęściej wyczuwalny wzrost napięcia i agresji sprawcy. Narasta sytuacja konfliktowa, każdy drobiazg wywołuje irytację agresora (tzw. faza pierwsza - NARASTANIE NAPIĘCIA).

W fazie drugiej - OSTREJ PRZEMOCY - z mało istotnych powodów dochodzi do ataku agresji i rozładowania złości. Sprawca z normalnego człowieka przemienia się w kata, który nie zwraca uwagi na krzywdę innych.

² Mellibruda, J. Durda, R., Sasal, H.D. O przemocy domowej. Poradnik dla lekarza pediatry. Warszawa. 1998.

³ Browne, K. Herbert, M. Zapobieganie przemocy w rodzinie. Warszawa. 1999.

⁴ Sasal, H.D. Niebieskie karty. Przewodnik do procedury interwencji Policji wobec przemocy w rodzinie. Warszawa. 1998.

Ostatnia faza cyklu, faza trzecia - „MIODOWEGO MIESIĄCA” to czas skruchy i okazywania miłości przez sprawcę, który próbuje przekonać ofiarę, że akt przemocy nigdy więcej się nie powtórzy. Przeżywa on poczucie winy, okazuje skruchę i obiecuje poprawę. Nie jest jednak w stanie wytrzymać zbyt długo w takiej roli. Wkrótce ponownie pojawia się napięcie (faza pierwsza cyklu), a kolejny cykl przemocy jest na ogół gwałtowniejszy, faza przemocy i narastania napięcia dłuższa zaś faza miodowego miesiąca dużo krótsza i mniej „miodowa”.

Przedstawiony wyżej mechanizm przemocy domowej może trwać przez wiele lat.

Z czasem przemoc się nasila - sprawca od uszczypliwych uwag, lekkiego popchnięcia zaczyna przechodzić do ciężkich uszkodzeń ciała, wymyślnych tortur psychicznych, trwałego okaleczenia, a nawet zabójstwa. Odizolowana od źródeł pomocy ofiara, zmuszana do milczenia i systematycznie zastraszana zaczyna zachowywać się niezrozumiale, irytująco a czasami nawet zniechęcająco do pomagania.

Szeroka analiza problemu przemocy w rodzinie pozwala wyodrębnić następujące typy przemocy⁵:

1) przemoc, której sprawcami są dorośli:

- a) przemoc wobec małżonka,
- b) przemoc wobec dziecka;

2) przemoc, której sprawcami są dzieci:

- a) przemoc wobec rodziców,
- b) przemoc wobec rodzeństwa;

3) przemoc, której sprawcami mogą być i dorośli i dzieci:

- a) przemoc wobec osób w podeszłym wieku.

Ten sposób analizowania przemocy w rodzinie pozwala na jasne określenie sprawców oraz ofiar przemocy.

Każdy rodzaj przemocy może różnić się między sobą aktywnością i przyjmować formę:

- 1) przemocy aktywnej - akty nadużyć fizycznych, psychologicznych oraz seksualnych, gdzie złość jest bezpośrednio kierowana na ofiarę;
- 2) przemocy pasywnej - wyrażającej się zaniedbaniem. Złość wyrażana jest poprzez brak zainteresowania ofiarą i unikanie wszelkich interakcji, które mogłyby doprowadzić do ujawnienia negatywnych uczuć.

Przemoc domowa miewa również różną temperaturę. W tym ujęciu możemy rozróżnić:

- 1) przemoc chłodną - polegającą na realizowaniu przez sprawcę specyficznego scenariusza zapisanego w jego umyśle, czasem także w obyczajach i środowiskowej kulturze. Stosowana przez sprawcę przemoc jest narzędziem oddziaływania, zmierzającym do wzniosłych celów, które uzasadniają bolesne dla bliskich środki (np. szkodliwe wtargnięcie na wewnętrzne terytorium psychiczne dziecka lub współmałżonka).

⁵ Browne, K. Herbert, M. Zapobieganie przemocy w rodzinie. Warszawa.1999.

- 2) przemoc gorąca - będącą dynamicznym i naładowanym gniewem zjawiskiem pękania tamy emocjonalnej, uruchamiającym agresywne zachowania. Furia najczęściej rozładowuje się tu w atakach bezpośredniej agresji fizycznej i psychicznej. Towarzyszy jej pragnienie wywołania cierpienia i spowodowania jakichś szkód.

W przemocy domowej najbardziej istotna jest demonstracja i wykorzystywanie siły lub władzy w sposób krzywdzący innych członków rodziny. Aby lepiej zrozumieć ten proces należy bliżej przyjrzeć się ofiarom oraz sprawcom przemocy.

Ofiary przemocy domowej

Prowadzone dotychczas badania naukowe wskazują, że nie istnieje typowa ofiara przemocy w rodzinie. W rzeczywistości każdy człowiek - bez względu na wiek, wykształcenie, przynależność etniczną czy status socjoekonomiczny może stać się ofiarą przemocy domowej.

Analiza statystyk wykazuje jednak, że znacznie częściej ofiarami przemocy w rodzinie padają kobiety. Przemoc wobec partnera, zarówno fizyczna jak i seksualna, zdarza się w każdej grupie etnicznej i w każdych warunkach socjoekonomicznych (częściej pojawia się jednak w związkach niegodnych pod względem statusu społecznego, gdzie istnieją różnice rasowe i religijne).

Biorąc pod uwagę wiek partnerów - przemoc domowa jest częstsza wśród par poniżej trzydziestego roku życia. Może się jednak zdarzyć u małżonków w każdym wieku i z każdym stażem małżeńskim, przy czym większe ryzyko istnieje wśród partnerów ze znaczną różnicą wieku.

Badania potwierdzają również fakt, że kobiety samotne, żyjące w separacji, rozwiedzione - są w większym stopniu narażone na doświadczanie przemocy fizycznej ze strony partnera. Fakt ten może wpływać na niechęć kobiet do opuszczenia związku w którym żyją z obawy przed doznaniem poważnych obrażeń lub śmierci na skutek przemocy.

Również niska samoocena ofiary wpływa na częstość stosowania wobec niej przemocy (statystyki pokazują, że częściej bywają bite osoby o niskiej samoocenie).

Niepełnosprawność ofiary jest także czynnikiem ryzyka, narażającym na zastosowanie wobec niej przemocy ze strony partnera, który zdając sobie sprawę z istniejących ograniczeń ofiary - stara się zdobyć nad nią władzę.

Historia rodzinna również decyduje o „podatności” na stanie się w przyszłości ofiarą przemocy. Przeprowadzone dotychczas badania sugerują, że osoby, które wychowywały się w rodzinach, gdzie stosowano przemoc - są znacznie bardziej narażone na stanie się w przyszłości jej ofiarą.

Zauważono również zależność pomiędzy piciem alkoholu i przyjmowaniem narkotyków, a stosowaniem i uleganiem przemocy. Osoby korzystające z w/w używek są znacznie częściej narażone na stosowanie wobec nich przemocy i łatwiej stosują przemoc wobec innych⁶.

Zastanawiając się nad ofiarą przemocy w rodzinie nie można pominąć jej specyficznych zachowań, będących wynikiem stosowania wobec niej rozmaitych form przymusu, siły i agresji. Ich

⁶ Salber, P.R. Taliaferro, M.D. i E. O przemocy domowej. Poradnik dla lekarza pierwszego kontaktu. Warszawa.1998.

znajomość ułatwia rozpoznanie problemu przemocy w rodzinie oraz ustalenie efektywnych sposobów niesienia pomocy osobie narażonej na przemoc.

Do najbardziej typowych zjawisk, obecnych wśród ofiar przemocy należą:

- 1) rozchwianie emocjonalne (osoby doświadczające przemocy nie wiedzą czego chcą, zmieniają zeznania, ochraniają sprawców);
- 2) zaburzenia natury psychologicznej (depresja, niepokój, wybuchy płaczu i śmiechu, reakcje lękowe);
- 3) zespół zaburzeń stresu pourazowego (PTSD) - jego powstaniu sprzyjają sytuacje zewnętrzne w których człowiek narażony jest na utratę życia czy zdrowia lub gdy obserwuje zranienie, zagrożenie życia czy nagłą śmierć bliskich osób. Kryteria rozpoznania PTSD ⁷ to: wystąpienie silnie urazowego wydarzenia; powracające przeżywanie urazu we wspomnieniach, snach, uczuciach, sytuacjach przypominających wydarzenie; niewrażliwość na otoczenie, specyficzne odrętwienie emocjonalne, skłonność do izolacji, poczucie wyobcowania, unikanie wszystkiego, co może przypominać przeżyty wstrząs; nadmierne pobudzenie, lęk, przewrażliwienie, trudności z koncentracją, niekontrolowane wybuchy złości;
- 4) proces wiktylizacji - zmienia poczucie tożsamości maltretowanej osoby, która traci podstawowe poczucie bezpieczeństwa, traci zaufanie do siebie i zaczyna wycofywać się z życia, izolować od innych;
- 5) wtórne zranienie - spowodowane niewłaściwymi reakcjami otoczenia społecznego. Inni ludzie z powodu ignorancji, zmęczenia lub bezradności dodatkowo ranią maltretowaną osobę (obwiniają ją, naznaczają negatywnymi określeniami).

Osoba wobec której stosowana jest przemoc przystosowuje się do roli ofiary, przestaje się bronić, traci nadzieję i poczucie godności. Jeżeli nie otrzyma ona stosownej pomocy - jej szanse na wyrwanie się z pułapki przemocy i uratowanie się są niewielkie.

Sprawcy przemocy domowej

„Podobnie jak nie istnieją typowe ofiary przemocy w rodzinie nie ma też typowych jej sprawców, zarówno jeśli chodzi o wiek, jak i kolor skóry, status socjoekonomiczny oraz inne cechy demograficzne.”⁸

I chociaż wśród autorów spotykanych w literaturze opracowań nie ma zgodności na temat charakterystycznych cech sprawców przemocy - kilka z czynników wydaje się mieć tutaj niewątpliwy wpływ. Są to:

- 1) bycie jako dziecko świadkiem przemocy w rodzinie;
- 2) brak asertywności w relacjach interpersonalnych;
- 3) trudności w jasnym formułowaniu próśb oraz precyzowaniu własnych oczekiwań wobec innych;

⁷ Sasal, H.D. Niebieskie karty. Przewodnik do procedury interwencji Policji wobec przemocy w rodzinie. Warszawa. 1998.

⁸ Salber, P.R. Taliaferro, M.D. i E. O przemocy domowej. Poradnik dla lekarza pierwszego kontaktu. Warszawa. 1998.

- 4) przekonanie o dominacji jednej z płci;
- 5) świadome wybieranie przemocy przy zachowaniu panowania nad sobą;
- 6) picie alkoholu i branie narkotyków, zwiększające ryzyko użycia przemocy.

Przemoc domowa dotyczy siły i podporządkowania. Sprawcy w celu zdobycia władzy i kontroli nad ofiarą posługują się metodami bardzo różnorodnymi od przemocy werbalnej do przemocy fizycznej.

Przemoc werbalna polega na używaniu wobec partnera uwłaczających określeń, wytykaniu niewiedzy, braku pewnych umiejętności. U ofiary pojawia się brak wiary we własne możliwości, sprawca zaś może umocnić swoją pozycję i wpływać na zachowanie ofiary.

Przemoc emocjonalna to ataki słowne, zmuszanie do czynności upokarzających, popełniania czynów niezgodnych z zasadami moralnymi oraz przekonaniami religijnymi ofiary.

Izolacja czyli pozbawienie ofiary kontaktu z rodziną i przyjaciółmi a nawet fizyczne odcięcie od świata zewnętrznego.

Wykorzystywanie dzieci - sprawca grozi ofierze, że odbierze jej dzieci jeśli nie będzie zachowywać się tak jak on sobie życzy. Może również straszyć dzieci lub stosować wobec nich przemoc po to, by zdobyć władzę nad ich matką.

Korzystanie z „męskich przywilejów” czyli wykorzystywanie stereotypowych poglądów i mitów dotyczących roli kobiety i mężczyzny do kontrolowania ofiary.

Przemoc ekonomiczna - częściowe lub całkowite pozbawienie ofiary przemocy przez jej sprawcę dostępu do pieniędzy, mające na celu jej uzależnienie i ograniczenie swobody.

Przemoc seksualna - wymuszanie współżycia za pomocą gróźb aż do gwałtu.

Przemoc wobec dzieci lub ulubionych zwierząt albo niszczenie własności materialnej - sprawca grozi ofierze, że wyrządzi krzywdę dzieciom lub ulubionym zwierzętom domowym.

Przemoc fizyczna - poszturchiwanie, popychanie, kopanie, duszenie, ranienie, użycie broni palnej.

Zastraszanie lub grożenie użyciem przemocy - po pierwszym incydencie z użyciem przemocy fizycznej sprawca, aby zdobyć lub utrzymać władzę nad ofiarą wystarczy, że zagrozi jej użyciem siły.

Strategie zapobiegania przemocy w rodzinie

Badania wskazują na istnienie wyraźnych podobieństw pomiędzy sprawcami różnych typów przemocy domowej. Podkreśla się również, że ofiary przemocy (bez względu na jej typ) mają także pewne cechy wspólne. Fakt ten potwierdza przeprowadzona wcześniej charakterystyka ofiary przemocy oraz jej sprawcy. Mimo wykrycia wielu podobieństw - do chwili obecnej brak jest efektywnych strategii kontrolowania przemocy w rodzinie i zapobiegania jej. Większość stosowanych technik interwencji koncentruje się tylko na jednym typie przemocy w rodzinie i dotyczy „leczenia” podejmowanego po dokonanych już akcie przemocy.

K.BROWNE i M.HERBERT podają własny opis poziomów prewencji w odniesieniu do przemocy w rodzinie. Wyróżniają oni:⁹

1) prewencję pierwszego stopnia (dotyczącą podstawowej zmiany) - jej celem jest ograniczenie „incydentów” maltretowania w rodzinie a nawet całkowite zapobieżenie występowaniu przemocy. Przebiega ona zwykle na poziomie ogólnospołecznym i przybiera formę kampanii uświadamiających istnienie zjawiska. Jej celem jest również uruchamianie mechanizmów społecznych, prawnych i edukacyjnych sprzyjających promowaniu dobrych związków w zdrowej rodzinie;

2) prewencja drugiego stopnia (polegająca na przewidywaniu, rozpoznawaniu i poprawianiu) - jej celem jest zmniejszenie rozpowszechnienia przemocy domowej przez ograniczenie czasu jej trwania i częstości występowania opartych na przymusie interakcji w rodzinie a także zmniejszenie czynników ryzyka dzięki ich wczesnej identyfikacji i natychmiastowej skutecznej interwencji.

3) prewencja trzeciego stopnia (opanowanie i kontrola występującej przemocy oraz terapia) - ma ona na celu zmniejszenie ryzyka ponawiania urazów fizycznych i szkód psychicznych, by zminimalizować niebezpieczeństwo uszkodzenia, upośledzenia lub śmierci ofiary.

Właściwe stosowanie w/w metod interwencji oraz odpowiedniej terapii daje możliwość ochrony życia i zdrowia wielu ludzi narażonych na przemoc w rodzinie.

Konieczna jest zatem praca z rodzinami, z grupami zwiększonego ryzyka wystąpienia przemocy, zwłaszcza zaś pomaganie rodzinom borykającym się z poważnymi problemami - zanim dojdzie do wystąpienia w nich przemocy.

Strategie interwencyjne winny zatem służyć zapobieganiu przemocy w rodzinie, a nie tylko jej opanowaniu i kontroli.

Jak wynika z dokonanej analizy zjawiska przemocy w rodzinie - dotyka ono coraz większych rzesz ludności na całym świecie, w tym także w Polsce.

Od przemocy w rodzinie nie są wolni przedstawiciele żadnej z grup etnicznych, wiekowych, socjoekonomicznych itp. Każdy z nas może znaleźć się w sytuacji w której ktoś z najbliższej rodziny rozpocznie działania przeciwko niemu lub przeciwko komuś z pozostałych domowników.

W związku z funkcjonującymi stereotypami myślowymi - do chwili obecnej przemoc w rodzinie uznawana jest za zjawisko wstydlive, do którego nie należy się przyznawać. Osoby z rodzin, w których przemoc jest zjawiskiem pojawiającym się notorycznie - chroniąc się przed zewnętrznymi ingerencjami, rezygnują z możliwości wyrwania się z patologicznego środowiska i dają przyzwolenie sprawcom przemocy na dalsze stosowanie wobec nich siły i agresji.

Biorąc pod uwagę specyfikę zjawiska przemocy w rodzinie - ważne jest podejmowanie działań mających na celu budowanie systemu wsparcia dla ofiar przemocy domowej. W pierwszym rzędzie należy zająć się skuteczną interwencją, która powinna obejmować:¹⁰

1) działania podejmowane wobec sprawcy przemocy domowej, których celem jest w pierwszej kolejności zatrzymanie przemocy;

⁹ Browne, K. Herbert, M. Zapobieganie przemocy w rodzinie. Warszawa.1999.

¹⁰ Sasal, H.D. Niebieskie karty. Przewodnik do procedury interwencji Policji wobec przemocy w rodzinie. Warszawa. 1998.

2) działania podejmowane w celu dostarczenia wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie i pokazania im możliwości uzyskania wszechstronnej pomocy. Niezmiernie istotna jest w tym momencie współpraca i przepływ informacji pomiędzy różnymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomaganiem ofiarom przemocy, a co za tym idzie - tworzenie koalicji lokalnych, składających się z samorządów lokalnych, organizacji społecznych, szkół, kuratorów sądowych, policji, służby zdrowia itp.

Problem przemocy w rodzinie dotyka coraz częściej małych społeczności lokalnych. Dla wielu ich mieszkańców przemoc jest zjawiskiem wstydliwym, o którym się nie mówi.

Wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców powiatu wąbrzeskiego, którzy zetknęli się z przemocą we własnej rodzinie, konieczne jest stworzenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Rozdział drugi

Założenia ogólne

W powiecie wąbrzeskim funkcjonują różnego rodzaju formy zinstytucjonalizowanej pomocy przeciwdziałania przemocy w rodzinie mające na celu udzielenie wsparcia moralnego, finansowego, edukacji najbliższego otoczenia, mobilizowania lokalnych władz do działań pomocowych na rzecz ofiar i sprawców przemocy.

W poszukiwaniu skutecznych form przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pomagania jej ofiarom angażuje się wielu profesjonalistów, organizacje pozarządowe, instytucje gminy, powiatu i województwa. Nie jest to łatwe zadanie, bo środowisko rodzinne jest i powinno być skutecznie chronione przed ingerencjami zewnętrznymi. Zajmowanie się przemocą wymaga wnikliwego rozumienia złożoności zjawisk występujących w życiu rodzinnym, jak i szczególnej troski i rozważnej traktacji interwencji.

Zadania służb i instytucji w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

- 1) policja - ochrona życia, zdrowia i mienia ludzi, inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnienia przestępstw i wykroczeń, wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców;
- 2) jednostki pomocy społecznej - pomoc osobom i rodzinom, przewyższanie trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, jak również zapobieganiu tych sytuacji (np. przemoc domowa), od niedawna działają w op-sach zespoły interdyscyplinarne, które organizują pomoc w różnych obszarach (grupy wsparcia, porady prawne);
- 3) sądy rejonowe i okręgowe - regulują stosunki pomiędzy małżonkami, rodzicami a dziećmi, opiekunami a dziećmi, zajmują się sprawami w zakresie orzekania separacji, rozwodów, ustalania alimentów, eksmisji, podziału majątku, zobowiązań do leczenia odwykowego;
- 4) prokuratura - wszczęcie postępowania przygotowawczego mającego na celu sprawdzenie czy popełniono przestępstwo;
- 5) służba zdrowia - udzielenie podstawowej pomocy medycznej, umiejętne przeprowadzenie rozmowy umożliwiającej rozpoznanie przemocy i pokierowanie osoby pokrzywdzonej do miejsc, gdzie może uzyskać pomoc, wydanie zaświadczenia lekarskiego o doznanych obrażeniach i poinformowanie osoby pokrzywdzonej o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji;
- 6) organizacje pozarządowe - organizacja telefonów zaufania, punktów informacyjno - konsultacyjnych, schronisk i hoteli oraz świetlik dla dzieci. Proponują także pomoc

psychologiczną, prawną, socjalną, udział
w interwencjach, edukację i profilaktykę, monitorowanie spraw, pilotowanie przypadków.

Cele systemu

W ostatnich latach w Polsce bardzo dużo się zmieniło, jeżeli chodzi o przemoc w rodzinie. Przestaje być to temat tabu: powstają specjalistyczne placówki zajmujące się pomocą uczestnikom domowego dramatu, organizowane są szkolenia, konferencje, kampanie medialne, na poziomie lokalnym często tworzone są koalicje konkretnych służb, by jak najefektywniej wykorzystać poszczególne starania. jednocześnie wraz z rosnącą jakością oferty dla poszkodowanych i sprawców pogłębia się rozdział między ofertą terapeutyczną a proponowaną profilaktyką¹¹.

Do tej pory działania profilaktyczne nastawione na pomoc poszkodowanym miały związek z udzielaniem porad i informacji, rzadziej wypełniane były Niebieskie Karty. Osoby dotknięte przemocą z uwagi na poczucie wstydu, zażenowanie, a także przeświadczenia, iż przemoc jest codziennością, wycofywały swoje zażalenia na sprawcę lub nie wyrażały zgody na dalszą interwencję i pomoc. Takie działania poszkodowanych są także widoczne na terenie Powiatu Wąbrzeskiego. Z opinii Prewencji Policji Komendy Powiatowej w Wąbrzeźnie wynika, iż przeszło połowa zgłaszających interwencję wycofuje swoje zeznania i nie współpracuje z Policją w celu łagodzenia skutków przemocy domowej¹². Zdaniem policjantów wynika to z niskiej świadomości dotyczącej zjawiska przemocy domowej, a także poczucia wstydu oraz obwiniania się za te sytuacje.

O zasadności i konieczności powstania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie nie trzeba nikogo przekonywać. Statystyki podają, iż co trzecia kobieta na świecie była bita, przymuszana do seksu lub nadużywana w jakiś inny sposób¹³. Najczęściej sprawcą tych nadużyć jest ktoś bliski, członek rodziny. Uwarunkowana płcią przemoc zaczyna być uważana za główny problem zdrowia publicznego i najbardziej rozpowszechnioną formą gwałcenia praw człowieka. Nie tylko indywidualne, ale także społeczne skutki przemocy wobec kobiet są niezwykle rozległe i dotyczą nie tylko ich kondycji fizycznej i psychicznej, rozpowszechniania się chorób przenoszonych drogą płciową, niechcianego macierzyństwa, popadania w uzależnienia, ale także „zarażania” tą przemocą młodego pokolenia¹⁴.

Podstawowym celem systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Wąbrzeskim jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie poprzez zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i dostępności pomocy oraz skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Diagnoza, statystyki dotyczące przemocy w rodzinie – dane lokalne

W rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodującą szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

¹¹ Lasok, S. Profilaktyka przemocy domowej, w: Niebieska Linia. Nr 1. 2001

¹² Informacja własna uzyskana z Komendy Powiatowej Policji w Wąbrzeźnie.

¹³ Grochola, W. Przemoc wobec kobiet. w: Niebieska Linia. Nr 3. 2000.

¹⁴ opt.cit. s.31.

W przemocy domowej najbardziej istotna jest demonstracja i wykorzystywanie siły lub władzy w sposób, który jest krzywdzący dla innych członków rodziny. Na przemoc w rodzinie można spojrzeć z perspektywy prawnej, moralnej, psychologicznej i społecznej. Z obserwacji wynika, iż wśród wielu ofiar tylko niewielka grupa decyduje się na złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa w rodzinie. Pozostałe osoby bądź nie wiedzą, gdzie można uzyskać fachową pomoc bądź obawiają się konsekwencji ze strony sprawcy przemocy. W przypadku przemocy w rodzinie najczęściej pokrzywdzone osoby to kobiety i dzieci. Wiek tych osób jest różny i nie ma tu jakiejś konkretnej reguły. Trudno oszacować dokładnie rozmiary zjawiska przemocy, jednakże do ukazania problemu posłużyły dane Komendy Powiatowej Policji w Wąbrzeźnie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie oraz ośrodków pomocy społecznej działających na terenie Powiatu Wąbrzeskiego.

Dane Komendy Powiatowej Policji w Wąbrzeźnie wskazują, iż w latach 2010 – 2011 podjęto ogółem 900 interwencji domowych (258 w roku 2010 i 642 w roku 2011). W związku z podjętymi interwencjami domowymi wszczęto procedury „Niebieskiej Karty”. W okresie od 01 stycznia do 31 grudnia 2010r. – 45 kart, w okresie od 01 stycznia do 05 grudnia 2011r. – 35 kart. W związku z przemocą w rodzinie Komenda Powiatowa Policji w roku 2010 skierowała 8 spraw do Prokuratury Rejonowej w Wąbrzeźnie, a w roku 2011 – 10 spraw o czyn a art. 207 par. 1 Kodeksu Karnego z wnioskiem o zatwierdzenie bądź wniesienie aktu oskarżenia przeciwko sprawcy przemocy.

Osoby dotknięte przemocą z terenu Powiatu Wąbrzeskiego miały możliwość uzyskania specjalistycznych porad psychologicznych, pedagogicznych, prawnych oraz socjalnych w roku 2010 w ramach funkcjonującego w strukturze organizacyjnej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

Poradnictwo pedagogiczne dotyczyło problemów wychowawczych w okresie dojrzewania, konfliktów rówieśniczych w środowisku szkolnym, konfliktów: rodzic – dziecko, nauczyciel – uczeń, problemów wychowawczych w rodzinie niepełnej, zachowań destrukcyjnych i autodestrukcyjnych u dzieci i młodzieży.

Poradnictwo prawne udzielane było w zakresie prawa rodzinnego: alimentów, rozwodów, separacji, władzy rodzicielskiej, opieki, prawa karnego np. wszczęcia postępowania karnego, jego przebieg. Posiadana wiedza prawna niewątpliwie przyczyniła się do wytworzenia u osoby dotkniętej przemocą w rodzinie większego poczucia własnej wartości, co winno ułatwić tej osobie umiejętność samodzielnego radzenia sobie ze stanem kryzysu, w jakim się znalazła.

Pomoc psychologiczna udzielana była w stanach kryzysu emocjonalnego, trudności wychowawczych, terapia dzieci i rodzin w przypadkach przemocy domowej, konfliktów rodzinnych, małżeńskich, wykorzystywania seksualnego dzieci, radzenie sobie w sytuacjach związanych z utratą kogoś bliskiego, nadużywanie lub eksperymentowanie ze środkami psychoaktywnymi.

Ilość mieszkańców Powiatu Wąbrzeskiego, które skorzystały ze specjalistycznego poradnictwa w 2010 r.

	Ilość osób	Liczba porad
Radca prawny	26	31
Psycholog	25	51
Pedagog	10	17
RAZEM	61	99

Należy nadmienić, że wpisy do rejestrów odbywają się za zgodą osób korzystających z porad. Niektóre osoby chcą zachować anonimowość i nie wyraziły zgody na dokonanie wpisu do rejestru, dlatego należy przypuszczać, że z usług korzysta więcej osób niż ilość przedstawiona powyżej.

W ramach Ośrodka Interwencji Kryzysowej udzielane jest przez całą dobę schronienie dla 4 osób będących ofiarami przemocy domowej lub znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Pobyt w ośrodku jest sytuacją przejściową i nie może przekroczyć 3 miesięcy w wyjątkowych przypadkach może zostać przedłużony. W 2010 r. umieszczone zostały 3 osoby – kobieta z dwojgiem dzieci.

W roku 2011 dostęp do specjalistycznego poradnictwa został ograniczony dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Poradnictwo prawne, pedagogiczne i psychologiczne nie było prowadzone z uwagi na brak środków finansowych. W roku 2011 nie zanotowano także umieszczenia w schronieniu. Przez cały rok była możliwość korzystania z poradnictwa socjalnego prowadzonego przez pracowników socjalnych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie w ramach swoich zakresów obowiązków.

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie w roku 2011 miały możliwość skorzystania z pomocy specjalistów i osób zajmujących się przemocą w rodzinie w ramach organizowanych grup roboczych. W omawianym okresie wpłynęło 25 spraw – informacji Komendanta Powiatowego Policji o wszczęciu procedur „Niebieskiej Karty”. Zorganizowano 16 grup roboczych, w których uczestniczyli specjaliści z terenu Powiatu zajmujący się przemocą w rodzinie (przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej, policji, kuratorzy, pracownicy PCPR). Celem spotkań grupy roboczej było podjęcie współpracy w udzieleniu pomocy podopiecznego lub całej rodziny, przeciwdziałanie następstwom zaistnienia problemu oraz zintegrowane oddziaływanie na rodzinę. 2 sprawy przekazane zostały do Zespołu Interdyscyplinarnego w Wąbrzeźnie.

Mieszkańcy Powiatu Wąbrzeskiego mają także możliwość korzystania z pomocy specjalistów w poszczególnych gminach. Informacje przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Informacje do diagnozy lokalnej	Gmina Dębowa Łąka	Gmina Książki	Gmina Płużnica	Gmina Wąbrzeźno	Miasto Wąbrzeźno
1.	Dane ogólne	X	X	X	X	X
	Liczba mieszkańców	3342	4380	5018	8958	13748
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	363	367	491	334	1718
	Liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej	0	0	6	2	4
2.	Dane dotyczące problematyki przeciwdziałania przemocy	X	X	X	X	X
	Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie T/N	T	T	N	N	T
	Porozumienie w współfinansowaniu Kujawsko-Pomorskiej „Niebieskiej Linii” T/N	T	T	T	T	T
	Komisja rozwiązywania problemów alkoholowych (liczba osób skierowanych w roku 2010 i 2011)	14	19	4	T	T
	Zespoły interdyscyplinarne (liczba w roku 2010 i 2011)	0	1	1	N	T
	Grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie (liczba w roku 2010 i 2011)	0	0	0	N	N
	Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy T/N (liczba uczestników w roku 2010 i 2011)	0	N	N	N	N
	Bezpieczny pokój przestłuchań T/N	N	N	N	N	N
3.	Typy placówek dla osób dotkniętych przemocą	X	X	X	X	X
	Punkty konsultacyjne T/N	T	T	T	N	T
	Telefon interwencyjny T/N	N	T	T	N	N
	Ośrodek wsparcia T/N	N	N	N	N	N
	Ośrodek wsparcia schronienie, hotel T/N	N	N	N	N	N
	Specjalistyczny ośrodek wsparcia T/N	N	N	N	N	N
	Ośrodek interwencji kryzysowej T/N	N	N	N	N	N
4.	Dostępność placówek wymienionych w pkt. 3 T/N	T	T	T	T	N
5.	Formy pomocy T/N	X	X	X	X	X
	Zapewnienie schronienia	N	T	T	T	N
	Udzielenie natychmiastowej pomocy psychologicznej i wsparcie	N	N	N	N	N

	Udzielenie natychmiastowej pomocy medycznej	N	N	T	T	T
	Możliwość całodobowego kontaktu telefonicznego	N	N	N	T	N
	Możliwość całodobowego kontaktu osobistego	N	N	N	N	N
	Możliwość kontaktu osobistego w wybrane dni tygodnia	T	N	T	T	T
	Dostępność świadczeń psychologicznych	T	N	N	N	T
	Poradnictwo i wsparcie	T	T	T	T	T
	Psychoterapia i wsparcie	N	N	N	T	T
	Psychoedukacja w zakresie przemocy	N	N	N	T	T
	Dostępność usług w zakresie mediacji	N	N	T	N	N
	Dostępność usług w zakresie negocjacji	N	N	T	N	N
	Dostępność świadczeń medycznych ogólnych	T	N	T	T	T
	Dostępność świadczeń medycznych specjalistycznych (psychiatrycznych, ginekologicznych, badania sądowo-lekarskie)	T	N	T	T	T (z wyjątkiem psychiatry)
	Zaspokajanie doraźnych potrzeb socjalno-bytowych (żywność, ubranie, środki finansowe)	T	T	T	T	T
	Dostępność świadczeń socjalnych (stałe wsparcie ekonomiczne)	N	N	N	T	T
	Dostępność pomocy prawnej w formie konsultacji	T	N	T	T	N
	Dostępność pomocy prawnej w formie przedstawicielstwa prawnego (adwokat)	N	N	N	N	N
	Dostępność pomocy prawnej – pełnienie funkcji osoby zaufania publicznego	N	N	N	N	N
	Towarzyszenie w procedurach prawnych	N	N	T	N	T
	Współpraca z instytucjami i organizacjami w obszarze przeciwdziałania przemocy (porozumienia, zespoły interdyscyplinarne)	T	T	T	T	T
6.	Pracownicy placówek	X	X	X	X	X
	Liczba placówek, w których udzielana jest pomoc przez prawnika	1	0	0	1	0
	Liczba placówek, w których	0	0	0	5	1

	udzielana jest pomoc przez psychologa					
	Liczba placówek, w których udzielana jest pomoc przez pracownika socjalnego	1	1	1	1	1
	Liczba placówek, w których udzielana jest pomoc przez pedagoga	3	2	2	5	5
	Liczba placówek, w których udzielana jest pomoc przez lekarza	2	1	2	3	6
7.	Klienci placówki (dane z 2010 i 2011r.)	X	X	X	X	X
	Liczba ofiar, którym została udzielona pomoc	3	3	0	12	9
	Liczba dzieci ofiar przemocy	0	2	0	5	10
	Liczba osób starszych „65+” ofiar przemocy	0	1	0	1	0
	Liczba świadków, którym została udzielona pomoc	0	0	0	0	0
	Liczba sprawców, którym została udzielona pomoc	0	0	0	0	0
8.	Projekty/zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie (opis projektu/zadania, kwota środków)	0	0	X	X	0
	Ze środków finansowych gminnych, powiatowych, wojewódzkich na podstawie porozumień	0	0	0	0	0
	Ze środków rządowych	0	0	0	0	0
	Ze środków unijnych	0	0	0	0	0
	Z innych środków	0	0		0	0
9.	Szkolenia i certyfikaty	X	X	X	X	X
	Liczba certyfikowanych specjalistów	0	0		0	0
	Liczba, dostępność i tematyka szkoleń dla specjalistów (ze środków własnych i zewnętrznych)	0	0		0	0
	Liczba proponowanych szkoleń ze środków województwa	3	0		0	0

Zadania powiatu

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493) do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Odbiorcy programu

Program skierowany jest do:

- 1) ofiar przemocy;
- 2) sprawców przemocy w rodzinie;
- 3) świadków przemocy w rodzinie;
- 4) instytucji zajmujących się szeroko rozumianą pomocą rodzinie;
- 5) organizacji pozarządowych;
- 6) społeczności lokalnej.

Cele programu

Cel ogólny programu: zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Wąbrzeskiego poprzez zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i dostępności pomocy oraz skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cele szczegółowe programu:

- 1) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia i ośrodkach interwencji kryzysowej;
- 2) podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie;
- 3) podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie;
- 4) udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie;
- 6) edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Kierunki działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Tworzenie powiatowego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- Zadania:
1. Zapewnienie działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej, w tym finansowanie działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Wąbrzeźnie, funkcjonującego w strukturze organizacyjnej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie.
 1. Udzielanie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego oraz schronienia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie w ramach działalności OIK oraz zapewnienie środków finansowych na funkcjonowanie oraz dostosowanie pomieszczeń do prowadzenia terapii.
 2. Zapewnianie miejsc w pieczy zastępczej dla dzieci, które doświadczyły przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem tworzenia rodzin zastępczych zawodowych, w tym zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego lub zawodową specjalistyczną.
 3. Zapewnienie pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie w formie organizowanych grup wsparcia przy współudziale specjalistów zajmujących się przemocą w rodzinie.
 4. Rozwój działalności zespołów interdyscyplinarnych w gminach oraz współpraca służb, instytucji i organizacji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
 5. Stworzenie warunków umożliwiających ofiarom przemocy otrzymywania mieszkań socjalnych lub z zasobów komunalnych w pierwszej kolejności.
 6. Izolowanie sprawców przemocy od ofiar na podstawie odrębnych przepisów (sądy, policja, prokuratura).
 7. Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty” oraz prowadzenie działalności informacyjnej na temat procedury „Niebieskiej Karty”.

Poszerzanie wiedzy na temat rozmiarów przemocy w rodzinie oraz podniesienie poziomu wrażliwości społecznej na temat przemocy

- Zadania:
1. Opracowanie i prowadzenie działań terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie przy współpracy innych organizacji i instytucji.
 2. Zebranie informacji na temat rozmiarów zjawiska przemocy na terenie powiatu.
 3. Zapobieganie powielaniu złych wzorców rodzinnych i środowiskowych oraz propagowanie prawidłowych.
 4. Tworzenie warunków do bezpiecznego spędzania czasu, w szczególności dla dzieci i młodzieży poprzez programy profilaktyczne.
 5. Organizowanie kampanii, szkoleń, warsztatów na temat problematyki przeciwdziałania przemocy.
 6. Udostępnienie dla społeczności informatorów o instytucjach udzielających pomocy w zakresie przemocy w rodzinie.
 7. Upowszechnianie materiałów edukacyjnych dotyczących przemocy.
 8. Współpraca z mediami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
 9. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji i wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych mających kontakt z problematyką przemocy w rodzinie.
 10. Organizowanie szkoleń na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie, skierowanych do pracowników socjalnych, policji, pedagogów, kuratorów, członków komisji rozwiązywanie problemów alkoholowych.

Powstrzymanie i postaw w rodzinie sprawców osób od stosujących stosowania przemoc przemocy, i zmiana zakończenie zachowań przemocy

Zadania: 1. Realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Realizatorzy programu

Koordynatorem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2012-2015 jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie przy współpracy z:

- 1) Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Wąbrzeskiego;
- 2) Komendą Powiatową Policji w Wąbrzeźnie;
- 3) Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Wąbrzeźnie;
- 4) Organizacjami pozarządowymi;
- 5) Sądem Rejonowym w Wąbrzeźnie;
- 6) Prokuraturą Rejonową w Wąbrzeźnie;
- 7) Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Wąbrzeźnie;
- 8) Szkołami podstawowymi, gimnazjalnymi i ponadgimnazjalnymi z terenu Powiatu Wąbrzeskiego;
- 9) Lokalnymi mediami.

Finansowanie programu

Źródłem finansowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2012-2015 są środki finansowe pochodzące z budżetu Powiatu Wąbrzeskiego, a także:

- 1) Środki Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki;
- 2) środki budżetu państwa;
- 3) środki budżetu województwa;
- 4) środki własne samorządów gminnych;
- 5) inne środki.

Wskaźniki osiągnięcia celu

1. Ilość porad udzielonych osobom dotkniętym problem przemocy.
2. Liczba pracowników różnych instytucji przeszkolonych z zakresu przeciwdziałania przemocy.
3. Ilość rozpowszechnionych ulotek i broszur informacyjnych dot. przemocy domowej.
4. Ilość artykułów i informacji dot. przemocy w rodzinie w lokalnej prasie i telewizji.
5. Liczba osób objętych poradnictwem uwikłanych w przemoc domową.
6. Ilość zgłoszeń przekazywanych przez Komendę Powiatową Policji w Wąbrzeźnie do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie.
7. Ilość spraw poruszanych na posiedzeniach grup roboczych oraz zespołach interdyscyplinarnych.
8. Ilość przeprowadzonych działań korekcyjno – edukacyjnych.

Monitoring i ewaluacja programu

Monitoring programu będzie polegała na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach programu od podmiotów zaangażowanych w realizację przez koordynatora programu wg przygotowanego wzoru stanowiącego załącznik do programu.

Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie będzie przedkładał sprawozdanie z realizacji programu Radzie Powiatu w Wąbrzeźnie wraz ze sprawozdaniem z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie.

Program będzie podlegał ewaluacji w oparciu o dane zebrane podczas monitoringu.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczności podejmowanych zadań głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników oraz odpowiedzią na poniższe pytania:

- 1) Czy program stwarza możliwości postępu w zakresie rozwoju przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy?
- 2) Czy zagwarantowano wystarczające środki finansowe na realizację zadań zgodnie z programem?
- 3) Czy współpraca z realizatorami programu stwarza właściwe warunki do współdziałania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy?
- 4) Jakie zadania były realizowane, a jakie należałoby zmienić i dlaczego?
- 5) W jakim stopniu warunki bazowe, wyposażenie, realizacja zadań gwarantują realizację założonych celów programu?

Tabela monitoringu Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Wąbrzeskim na lata 2012 – 2015

Zadania	Realizator zadania	Główne efekty, rezultaty	Poniesione środki finansowe oraz źródła finansowania	Przyczyny odchyień	Proponowane działania naprawczych